

TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2006. gada 26. oktobrī*

Lieta C-65/05

par prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi atbilstoši EKL 226. pantam, ko 2005. gada 10. februārī cēla

Eiropas Kopienu Komisija, ko pārstāv M. Patakja [*M. Patakia*], pārstāve, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītāja,

pret

Grieķijas Republiku, ko pārstāv A. Samoni-Randu [*A. Samoni-Rantou*] un N. Dafniu [*N. Dafniou*], pārstāves, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāja.

* Tiesvedības valoda — grieķu.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. V. A. Timmermans [C. W. A. Timmermans],
tiesneši R. Šintgens [R. Schintgen], P. Kūris [P. Kūris] (referents), Dž. Arestis
[G. Arestis] un L. Bejs Larsens [L. Bay Larsen],

ģenerālvokāts F. Dž. Džeikobss [F. G. Jacobs],
sekretārs R. Grass [R. Grass],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā lēmumu, kas pieņemts pēc ģenerālvokāta uzklaušīšanas, izskatīt lietu
bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Ar savu prasības pieteikumu Eiropas Kopienu Komisija lūdz Tiesu konstatēt, ka, likuma Nr. 3037/2002 (*FEK A' 174/30.07.2002.*) 2. panta 1. punktā, 2. panta 3. punkta otrajā daļā, 4. un 5. pantā paredzot aizliegumu visās sabiedriskās vai privātās telpās, izņemot kazino, uzstādīt un izmantot jebkādas elektriskās, elektromehāniskās un elektroniskās spēles, tostarp iemaņu spēles izklaidei un visas datorspēles, Grieķijas Republika nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek EKL 28., 43. un 49. pants un 8. pants Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 22. jūnija

Direktīvā 98/34/EK, kas nosaka informācijas sniegšanas kārtību tehnisko standartu un noteikumu un tiesību normām attiecībā uz Informācijas sabiedrības pakalpojumiem (OV L 204, 37. lpp.), ar grozījumiem, kas paredzēti Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 20. jūlija Direktīvā 98/48/EK (OV L 217, 18. lpp.; turpmāk tekstā — “Direktīva 98/34”).

Atbilstošās tiesību normas

Kopienu tiesības

- 2 Direktīvas 98/34 1. panta 11. punktā noteikts:

“Šajā direktīvā piemēro šādus terminus:

[..]

- 11) “tehniskie noteikumi”: tehniski parametri un citas prasības vai noteikumi par pakalpojumiem, ietverot attiecīgus administratīvus noteikumus, kuru ievērošana ir obligāta, *de jure* vai *de facto*, tirdzniecības, pakalpojumu sniegšanas, pakalpojumu sniedzēja izveidošanas vai izmantošanas gadījumā kādā dalībvalstī vai lielā tās daļā, kā arī dalībvalstu normatīvie un administratīvie akti, izņemot

10. pantā minētos, kas aizliedz preces ražošanu, ieviešanu, tirdzniecību vai izmantošanu vai kas aizliedz pakalpojumu sniegšanu vai izmantošanu, vai uzņēmumu kā pakalpojumu sniedzēju.

[..]”

- 3 Direktīvas 98/34 8. panta 1. punkta pirmā daļa ir formulēta šādi:

“Saskaņā ar 10. pantu dalībvalstis nekavējoties dara Komisijai zināmu jebkuru tehnisko noteikumu projektu, izņemot gadījumus, ja tas pārņem visu starptautiskā vai Eiropas standarta tekstu. Šajā gadījumā pietiek ar informāciju par attiecīgo standartu; tās paziņo Komisijai pamatojumu šādu tehnisku noteikumu pieņemšanas vajadzībai, ja tas jau nav paskaidrots projektā.”

- 4 Atbilstoši Direktīvas 98/34 9. panta 1.–5. punktam dalībvalstis atliek tehnisko noteikumu projekta pieņemšanu uz trīs mēnešiem no brīža, kad Komisija saņēmusi tās pašas direktīvas 8. panta 1. punktā minēto paziņojumu, ja Komisija vai cita dalībvalsts sniedz sīki izstrādātu atzinumu trīs mēnešu laikā no šī brīža par to, ka plānotie pasākumi var radīt šķēršļus preču brīvai aprītei, ierobežojumus pakalpojumu brīvai kustībai un pakalpojumu sniedzēju tiesībām veikt uzņēmējdarbību iekšējā tirgū. To var atlikt uz ilgāku laika periodu dažos citos gadījumos, kas tieši noteikti šajās normās.
- 5 Direktīvas 98/34 9. panta 7. punktā paredzēts:

“1. līdz 5. punktu nepiemēro, ja

- neatliekamam iemeslu dēļ, ko radījuši nozīmīgi un neparedzami apstākļi attiecībā uz sabiedrības veselības vai drošības aizsardzību, dzīvnieku un augu aizsardzību un noteikumiem par pakalpojumiem arī attiecībā uz sabiedrisko kārtību, jo īpaši, nepilngadīgo aizsardzību, dalībvalstij jāsagatavo tehniskie noteikumi ļoti īsā laika posmā, lai pieņemtu un ieviestu tos nekavējoties bez konsultēšanās iespējām,

[..].

Dalībvalsts 8. pantā minētajā paziņojumā informē par iemesliem, kas rada pasākumu steidzamību. Komisija cik ātri iespējams sniedz atzinumu par paziņojumu. Tā veic nepieciešamos pasākumus gadījumos, kad šī kārtība izmantota nepareizi. Komisija informē Eiropas Parlamentu.”

Valsts tiesību akti

- 6 Likuma Nr. 3037/2002 1. pants ar virsrakstu “Spēļu kategorijas” ir formulēts šādi:

“Šajā likumā izmantoti šādi termini:

- a) “mehāniska spēle”: spēle, kuras darbībai spēlētājam jāizmanto fizisks spēks;

- b) “elektriska spēle”: spēle, kuras darbībai nepieciešami elektriski atbalsta mehānismi;
- c) “elektromehāniska spēle”: spēle, kuras darbībai nepieciešami gan elektriski atbalsta mehānismi, gan arī spēlētāja fiziskā spēka izmantošana;
- d) “elektroniska spēle”: spēle, kuras darbībai bez elektriskiem, elektroniskiem un citiem atbalsta mehānismiem nepieciešama arī programmatūras (datorprogrammas) esamība un izpilde;
- e) “iemaņu spēle izklaidei”: spēle, kuras iznākums ir atkarīgs vienīgi no spēlētāja prasmēm un gara spējām un kas tiek spēlēta vienīgi izklaides nolūkā.

Saskaņā ar [konsolidētā] Karaliskā dekrēta Nr. 29/1971 normām kāršu spēles tiek uzskatītas par “iemaņu spēlēm” un arī ietilpst kategorijā “iemaņu spēle izklaidei.”

- 7 Minētā likuma 2. panta 1. punktā ar virsrakstu “Spēļu izmantošanas vai uzstādīšanas aizliegums” paredzēts:

“1. panta b), c) un d) apakšpunktā minēto spēļu, tostarp datoru, izmantošana ir vispārēji aizliegta sabiedriskās telpās, tādās kā viesnīcas, kafējnīcas, visu veidu sanāksmju telpās, kas atzītas par tādām, kas tiek izmantotas publiski, un ikvienā citā sabiedriskā vai privātā telpā. Tāpat ir aizliegta šo spēļu uzstādīšana.”

- 8 Šī paša likuma 3. pantā ar virsrakstu “Uzņēmumi, kas sniedz interneta pakalpojumus”, noteikts:

“Datoru uzstādīšana un ekspluatācija uzņēmumos, kur tiek sniegti interneta pakalpojumi, nav pakļauta 2. pantā paredzētajam aizliegumam. Tomēr spēļu izmantošana neatkarīgi no paņēmiena uz šiem datoriem ir aizliegta.

Interneta pakalpojumus sniedzosa uzņēmuma darbībai ir jāsaņem īpaša licence no pašvaldības, kurā uzņēmums atrodas, un, ja tas darbojas uz kuģa, — no izbraukšanas ostas pārvaldes. Šo pasākumu piemērojot pirmo reizi, uzņēmumam šāda atļauja jāiegūst trīs mēnešu laikā no šī likuma stāšanās spēkā datuma.”

- 9 Saskaņā ar likuma Nr. 3037/2002 4. pantu ar virsrakstu “Kriminālās sankcijas”:

“Par centru vai citu 2. panta 1. punktā minēto vietu, kurās tiek izmantotas vai ir uzstādītas spēles, kas aizliegtas saskaņā ar iepriekšējo pantu normām, izmantošanu vai vadīšanu soda ar brīvības atņemšanu vismaz uz trim mēnešiem un naudas sodu vismaz EUR 5000 apmērā. Atkārtotas pārkāpuma izdarīšanas gadījumā soda ar brīvības atņemšanu vismaz uz vienu gadu un naudas sodu no EUR 25 000 līdz EUR 75 000. Tiesa tāpat uzdod konfiscēt spēļu automātus.

2. Kodificētā Karaliskā dekrēta Nr. 29/1971 7. panta 1. punkta c) apakšpunkts vai 7. panta 3. un 4. punkts ir piemērojami *mutatis mutandis*.”

10 Minētā likuma 5. pantā ar virsrakstu "Administratīvās sankcijas" noteikts:

"1. Papildus kriminālajām sankcijām, kas paredzētas par saskaņā ar iepriekšējo pantu normām aizliegtas spēles izmantošanu vai uzstādīšanu, nosaka naudas sodu EUR 10 000 apmērā par spēli un saskaņā ar 7. panta noteikumiem atņem uzņēmuma licenci tās izmantošanai bez iespējas to izdot no jauna.

2. Soda naudu uzliek ar 6. panta 1. punktā norādītās kompetentās iestādes atbildīgās personas lēmumu, kura konstatē pārkāpumu. Minētajā lēmumā ir jāapraksta pārkāpums, jānorāda uzliktais naudas sods un piemērotā norma. Pārkāpuma izdarītājam bez lēmuma nosūta arī attiecīgās kontroles ziņojuma norakstu."

11 Visbeidzot, likuma Nr. 3037/2002 9. panta 1. punktā precizēts, ka "ši likuma normas neskar likuma Nr. 2206/1994 normas vai citas normas, kas attiecas uz kazino".

Pirmstiesas procedūra

12 Pēc sūdzību saņemšanas par valsts limeni Grieķijā aizliegtu elektrisku, elektromehānisku un elektronisku spēļu, tostarp iemaņu spēļu izklaidei un visu datorspēļu, uzstādīšanu un izmantošanu visās sabiedriskās vai privātās telpās, izņemot kazino, Komisija izvērtēja likumu Nr. 3037/2002, kas bija stājies spēkā 2002. gada 30. jūlijā. Tā secināja, ka šis likums nav saderīgs ar Kopienu tiesību prasībām.

- 13 Pēc 2002. gada 18. oktobra un 2003. gada 11. jūlija vēstulēs izteikta formāla uzaicinājuma Grieķijas Republikai sniegt savus apsvērumus Komisija 2004. gada 30. martā pieņēma argumentētu atzinumu.
- 14 Tā kā Komisiju Grieķijas valdības atbilde uz minēto argumentēto atzinumu neapmierināja, tā, uzskatot, ka pārkāpums turpinās, nolēma celt šo prasību.

Par prasību

- 15 Savas prasības pamatojumā Komisija izvirza trīs iebildumus. Pirmkārt, tā uzskata, ka vispārējs elektrisko, elektromehānisko un elektronisko spēļu aizliegums, kas ieviests ar likumu Nr. 3037/2002, nav saderīgs ar EKL 28. un 30. panta normām. Otrkārt, tā apgalvo, ka šis likums nav saderīgs ar Grieķijas Republikas pienākumiem, ko tai uzliek EKL 43. un 49. pants. Treškārt, Komisija izvirza iebildumu, ka šī dalībvalsts nav ievērojusi Direktīvas 98/34 8. panta 1. punkta pirmajā daļā paredzēto informācijas sniegšanas procedūru.

Par pirmo iebildumu — EKL 28. un 30. panta pārkāpumu

Lietas dalībnieku izvirzītie argumenti

- 16 Komisija apgalvo, ka likuma Nr. 3037/2002 2. panta 1. punktā paredzētais aizliegums visās sabiedriskās vai privātās telpās, izņemot kazino, uzstādīt un izmantot jebkādas elektriskas, elektromehāniskas un elektroniskas spēles, tostarp iemaņu spēles izklaidei un visas datorspēles, ir pretrunā ar EKL 28. pantu. Saskaņā ar tās viedokli

šis likums, ievērojot EKL 30. panta normas un Tiesas atzītās vispārējo interešu obligātās prasības, ir neattaisnojams pasākums un tas tāpat ir nesamērīgs attiecībā uz vispārējo interešu aizsardzības mērķi.

- 17 Tā apgalvo, ka Grieķijas iestādes nav skaidri parādījušas saistību starp aizliegumu un problēmu, ko tās vēlas atrisināt, jo to vērtējums ir koncentrēts tikai uz nekontrolētas laimes spēļu automātu izmantošanas nelabvēlīgajām sekām. Šajā sakarā Komisija norāda, ka ir iespējams īstenot cita veida kontroli, kā, piemēram, īpašu aizsardzības sistēmu ieviešanu izklaides spēļu vai iemaņu spēļu automātos, tā, lai tos nevarētu pārveidot par laimes spēlēm.
- 18 Grieķijas Republika atzīst, ka likums Nr. 3037/2002 var radīt šķēršļus elektrisko, elektromehānisko un elektronisko spēļu tirdzniecībai Kopienā un līdz ar to pārkāpt EKL 28. pantā paredzēto preču brīvas aprites principu.
- 19 Tomēr tā apgalvo, ka — sākot ar pirmstiesas procesu — tā ir norādījusi, ka šāds vispārējs aizliegums, kas bez izšķiršanas ir piemērojams kā attiecībā uz Grieķijas, tā ārvalstu tirgus dalībniekiem, likuma Nr. 3037/2002 pieņemšanas un izsludināšanas brīdī tika uzskatīts par nepieciešamu un attaisnojamu, pirmkārt, EKL 30. pantā paredzētās sabiedrības morāles un sabiedriskās kārtības aizsardzības dēļ un, otrkārt, patērētāju aizsardzības un sociāla rakstura apsvērumu dēļ, kas ir vispārējo interešu obligātās prasības, kas atzītas Tiesas judikatūrā.
- 20 Grieķijas Republika it īpaši apgalvo, ka, ievērojot tehnoloģiju attīstību, spēles, uz kurām attiecas likums Nr. 3037/2002, ir viegli pārveidojamas par laimes spēlēm, kas Grieķijā ārpus kazino vēl arvien ir aizliegtas, un ka situācija ir kļuvusi nekontrolējama, radot nopietnas sociālas problēmas, tādas kā tostarp spēlētāju

atkarība, nozīmīgu ekonomisko līdzekļu izšķērdēšana, elektronisko spēļu izmantošanā, uzstādīšanā un tirdzniecībā iesaistīto personu viegla un prettiesiska iedzīvošanās, lielu naudas summu zaudēšana no spēlētāju puses, kā arī ievērojamu nodokļu ieņēmumu zaudēšana.

- 21 Savā atbildes rakstā dalībvalsts apgalvo, ka specifiskie mazāk ierobežojošie pasākumi, kas, kā tā norāda, tika īstenoti laika periodā no 1996. līdz 2000. gadam, t.i., pirms vispārējās elektrisko, elektromehānisko un elektronisko spēļu aizliegšanas ar likumu Nr. 3037/2002, tika atzīti par nepietiekamiem, lai efektīvi vērstos pret šo spēļu izraisītajām problēmām, kuras izriet no cilvēku aizraušanās ar laimes spēlēm.

Tiesas vērtējums

- 22 Vispirms jākonstatē, ka, lasot kopsakarā likuma Nr. 3037/2002 1. panta un 2. panta 1. punkta normas, no tām izriet, ka iemaņu spēles izklaidei, uz ko norādīts 1. panta e) punktā, neaptver ar šo likumu ieviestais aizliegums. Tā rezultātā tās ir izslēdzamas no šīs prasības priekšmeta.
- 23 Attiecībā uz Komisijas pirmo iebildumu ir jāatgādina, ka “preces” ir definējamas kā izstrādājumi, kas ir novērtējami naudā un kas kā tādi var būt tirdzniecības darījuma priekšmets (1968. gada 10. decembra spriedums lietā 7/68 Komisija/Itālija, *Recueil*, 617. lpp., 626. lpp., un 1999. gada 21. oktobra spriedums lietā C-97/98 *Jägerskiöld*, *Recueil*, I-7319. lpp., 30. punkts).

- 24 Šajā sakarā elektriskās, elektromehāniskās un elektroniskās spēles, tostarp iemaņu spēles izklaidei un visas datorspēles, ciktāl tām piemīt komerciāla vērtība un tās var būt tirdzniecības darījuma priekšmets, var tikt importētas vai eksportētas un piedāvātas patērētājiem par samaksu, atbilst šiem kritērijiem un ir preces EK līguma izpratnē.
- 25 Tāpat ir svarīgi atgādināt, ka preču brīva aprīte ir viens no Līguma pamatprincipiem (1997. gada 9. decembra spriedums lietā C-265/95 Komisija/Francija, *Recueil*, I-6959. lpp., 24. punkts, un 2003. gada 12. jūnija spriedums lietā C-112/00 *Schmidberger*, *Recueil*, I-5659. lpp., 51. punkts), kas izpaužas EKL 28. pantā noteiktajā importa kvantitatīvo ierobežojumu, kā arī jebkuru pasākumu ar tiem līdzvērtīgu iedarbību aizliegumā starp dalībvalstīm.
- 26 Spēļu jomā nepastāvot harmonizācijai Kopieniu līmenī, to brīvu aprīti garantē EKL 28. un 30. pants.
- 27 Saskaņā ar Tiesas judikatūru katrs dalībvalstu tirdzniecības regulējums, kas tieši vai netieši, faktiski vai iespējami varētu ietekmēt Kopienas iekšējo tirdzniecību, ir uzskatāms par pasākumu ar kvantitatīviem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību un kā tāds ar šo pantu ir aizliegts (skat. 2004. gada 2. decembra spriedumu lietā C-41/02 Komisija/Nīderlande, Krājums, I-11375. lpp., 39. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 28 Izskatāmajā lietā ir jākonstatē, ka tādi valsts tiesību akti kā likums Nr. 3037/2002 ir pasākums ar [importa kvantitatīvajam ierobežojumam] līdzvērtīgu iedarbību EKL 28. panta izpratnē un tāds tas ir pat tad, ja šis likums neaizliedz attiecīgo preču importu vai to laišanu tirgū.

- 29 Faktiski, pirmkārt, minētā likuma 2. panta 1. punktā aizliegums visās sabiedriskās vai privātās telpās, izņemot kazino, uzstādīt jebkādas elektriskās, elektromehāniskās un elektroniskās spēles, tostarp visas datorspēles, šī likuma 4. un 5. pantā paredzot [attiecīgi] kriminālas vai administratīvas sankcijas, kopš 2002. gada 30. jūlija — datuma, kad šis likums stājās spēkā — var izraisīt šādu spēļu importa apjoma no citām dalībvalstīm samazināšanos.
- 30 Otrkārt, no lietas materiāliem izriet, ka faktiski tādu spēļu automātu kā iepriekšējā punktā norādītie imports ar mērķi tos uzstādīt sabiedriskās vai privātās telpās Grieķijā, izņemot kazino, ir apstājies kopš minētā aizlieguma noteikšanas, lai gan šie automāti tiek likumīgi ražoti un ir pieejami patērētājiem citās dalībvalstīs.
- 31 Tomēr [praksē] Tiesa ir atkārtoti spriedusi, ka valsts tiesiskais regulējums, kas kavē preču brīvu apriti, nav katrā ziņā [uzskatāms par] pretrunā ar Kopienas tiesībām esošu, ja to var pamatot ar kādu no vispārējo interešu apsvērumiem, kas minēti EKL 30. pantā, vai ar kādu no Tiesas judikatūrā nostiprinātām imperatīvām prasībām (skat. 2005. gada 24. novembra spriedumu lietā C-366/04 *Schwarz*, Krājums, I-10139. lpp., 30. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 32 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka Grieķijas Republika norāda, ka likuma Nr. 3037/2002 pamatojumā izklāstīto iemeslu dēļ visu elektrisko, elektromehānisko un elektronisko spēļu uzstādīšanas vispārējs aizliegums bija nepieciešams, lai aizsargātu sabiedrības morāli, sabiedrisko kārtību un valsts drošību. Tā it īpaši apgalvo, ka tehnoloģiju attīstības dēļ šīs spēles ir viegli pārveidojamas par laimes spēlēm, un uzsver, ka situācija bija kļuvusi nekontrolējama, izraisot nopietnas sociālas problēmas, tādas kā šī sprieduma 20. punktā uzskaitītās.

- 33 Šajā sakarā ir svarīgi atgādināt, ka no Tiesas judikatūras izriet, ka šādi apsvērumi, kas apskatāmi kopsakarā, attiecas uz pakalpojuma saņēmēju aizsardzību un vispārīgākā veidā — uz patērētāju aizsardzību, kā arī sabiedriskās kārtības aizsardzību — mērķiem, kurus var uzskatīt par vispārējo interešu obligātām prasībām (šajā sakarā skat. 1994. gada 24. marta spriedumu lietā *C-275/92 Schindler, Recueil*, I-1039. lpp., 58. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 1999. gada 21. septembra spriedumu lietā *C-124/97 Läärä u.c., Recueil*, I-6067. lpp., 33. punkts).
- 34 Tiesa tāpat ir nospriedusi, ka šie pamati ir tādi, kas, ievērojot EKL 28. pantu un sociālās un kultūras īpatnības, attaisno ierobežojumus, kas var ietvert pat loteriju un citu azartspēļu aizliegšanu dalībvalsts teritorijā (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Schindler*, 59. punkts).
- 35 Protams, iepriekš minētajā spriedumā *Schindler*, kā arī spriedumā *Läärä* u.c. Tiesa ir uzsvērusi, ka morāles, reliģijas vai kultūras apsvērumi, kas ir saistīti ar loterijām un citām naudas spēlēm visās dalībvalstīs, var pieļaut, ka valsts tiesību akti ierobežo vai pat aizliedz azartspēles, un tādējādi novērst, ka tās ir privātas peļņas avots. Tiesa tāpat ir nospriedusi, ka, ievērojot potenciāli augstās likmes, kuras tās ļauj iekasēt, un lielos laimestus, kurus tās var sniegt spēlētājiem, it īpaši, ja tās tiek īstenotas plašā apjomā, loterijas ietver palielinātu noziegumu vai krāpšanas risku. Turklāt tās ir pamudinājums izdot naudu, kam var būt kaitīgas individuālas un sociālas sekas (iepriekš minētie spriedumi lietā *Schindler*, 60. punkts, kā arī lietā *Läärä* u.c., 13. punkts).
- 36 Tomēr šī prāva ir nošķirama no abām lietām, kurās pieņemti iepriekš minētie spriedumi *Schindler* un *Läärä* u.c., ciktāl ir skaidrs, ka izskatāmā lieta attiecas uz elektriskām, elektromehāniskām un elektroniskām spēlēm, kurām nepiemīt iezīmes, kas ir salīdzināmas ar minētajās lietās apskatīto spēļu iezīmēm. Faktiski spēles, kas ir likuma Nr. 3037/2002 2. panta 1. punktā ietvertā aizlieguma priekšmets, pēc sava

rakstura nav azartspēles, jo tās netiek spēlētas ar mērķi laimēt naudas summu (skat. *a contrario* iepriekš minēto spriedumu lietā *Läärä* u.c., 17. punkts).

- 37 No tā izriet — tā kā elektriskās, elektromehāniskās un elektroniskās spēles nevar uzskatīt par azartspēlēm, pretēji Grieķijas Republikas norādītajam nevar piekrist, ka Tiesas iepriekš minētajos spriedumos *Schindler* un *Läärä* u.c. par azartspēlēm izvirzītos apsvērumus var piemērot attiecībā uz elektriskām, elektromehāniskām un elektroniskām spēlēm.
- 38 Pat ja šī judikatūra nav piemērojama attiecībā uz izskatāmo lietu, vispārējo interešu obligātās prasības, uz kurām atsaucas Grieķijas Republika, var attaisnot šķērsli preču brīvai aprītei. Tomēr attiecīgajam valsts pasākumam tāpat ir jābūt samērīgam ar šādi sasniedzamajiem mērķiem.
- 39 Šajā sakarā ir jākonstatē, ka Grieķijas Republika nav pierādījusi, ka tā ir īstenojusi visus tehniskos un organizatoriskos pasākumus, lai sasniegtu attiecīgo šīs dalībvalsts izvirzīto mērķi, izmantojot pasākumus, kas mazāk ierobežo tirdzniecību Kopienas ietvaros.
- 40 Faktiski Grieķijas valsts iestādes būtu varējušas ne vien izmantot piemērotākus un preču brīvu aprīti mazāk ierobežojošus pasākumus, kā ierosināja Komisija pirmstiesas procesa laikā, bet arī nodrošināt to pareizu un efektīvu piemērošanu un/vai izpildi, lai sasniegtu izvirzīto mērķi.

- 41 No tā izriet, ka likuma Nr. 3037/2002 2. panta 1. punktā paredzētais aizliegums Grieķijā uzstādīt jebkādas elektriskās, elektromehāniskās un elektroniskās spēles, tostarp datorspēles, visās sabiedriskajās un privātajās telpās, izņemot kazino, ievērojot sasniedzamos mērķus, ir nesamērīgs pasākums.
- 42 Tā rezultātā likums Nr. 3037/2002 nav saderīgs ar EKL 28. pantu.
- 43 Ievērojot iepriekš izklāstītos apsvērumus, Komisijas prasības pamatojumam izvirzītais iebildums ir uzskatāms par pamatotu.

Par otro iebildumu — EKL 43. un 49. panta pārkāpumu

Lietas dalībnieku izvirzītie argumenti

- 44 Komisija apgalvo, ka likuma Nr. 3037/2002 2. panta 1. punktā un 3. pantā aizliegts citās dalībvalstīs reģistrētiem tirgus dalībniekiem sniegt savus pakalpojumus, lai piedāvātu vai piegādātu spēļu automātus Grieķijas tirgū, neatkarīgi no tā, vai tie vēlas pārcelties uz Grieķiju vai tikai sniegt savus pakalpojumus Grieķijas tirgū no valsts, kurā šie tirgus dalībnieki reģistrēti. Tā kā šis valsts tiesību normas neesot pietiekami pamatotas no to nepieciešamības un samērīguma viedokļa, tās esot pretrunā ar EKL 43. un 49. pantu.

- 45 Šajā sakarā Komisija apgalvo, ka Grieķijas valsts iestādēm būtu bijis jādod priekšroka noteiktiem pasākumiem, kas būtu konkrētāki un novērstu vai būtu vērsti uz to, lai novērstu izklaides spēļu pārveidošanu par azartspēlēm. Komisija uzskata, ka šādi pasākumi būtu varējuši izpausties kā, piemēram, mērķtiecīgāki aizliegumi, stingrāka un precīzāka kontrole un/vai bargākas un efektīvākas sankcijas. Tā piebilst, ka šādiem pasākumiem nav noteikti jāizpaužas kā vispārējam aizliegumam ar nelabvēlīgu iespaidu uz citām saimnieciskajām darbībām, kas nav saistītas ar azartspēlēm.
- 46 Grieķijas Republika apgalvo, ka šādi ierosinātie pasākumi ir nepietiekami, un norāda, ka radikālākie pasākumi, kas tikuši piemēroti, atbilst vispārējo interešu obligātajām prasībām, lai nodrošinātu izvirzīto mērķu sasniegšanu, un ka tie ir vienīgais efektīvais līdzeklis, lai vērstos pret radušos nopietno sociālo problēmu. Lai atspēkotu šo otro iebildumu, tā būtībā izvirza argumentus, kas būtībā ir identiski argumentiem, uz kuriem tā balstās, lai apstrīdētu Komisijas iebildumu attiecībā uz preču brīvu apriti.

Tiesas vērtējums

- 47 Vispirms ir jāatgādina, ka, spēļu jomā nepastāvot harmonizācijai Kopienas līmenī, dalībvalstis principā ir kompetentas noteikt nosacījumus darbību veikšanai šajā nozarē. Tomēr tām sava kompetence ir jārealizē, ievērojot Līgumā garantētās pamatbrīvības (šajā sakarā skat. 2000. gada 3. oktobra spriedumu lietā *C-58/98 Corsten, Recueil*, I-7919. lpp., 31. punkts, un 2006. gada 26. janvāra spriedumu lietā *C-514/03 Komisija/Spānija, Krājums*, I-963. lpp., 23. punkts).
- 48 Saskaņā ar Tiesas judikatūru EKL 43. un 49. pants prasa novērst ierobežojumus brīvībai veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvībai un par šādiem

ierobežojumiem ir jāuzskata visi pasākumi, kas aizliedz, traucē vai padara mazāk pievilcīgu šīs brīvības izmantošanu (skat. 2002. gada 15. janvāra spriedumu lietā C-439/99 Komisija/Itālija, *Recueil*, I-305. lpp., 22. punkts, un 2006. gada 30. marta spriedumu lietā C-451/03 *Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti*, Krājums, I-2941. lpp., 31. punkts).

49 Tiesa tāpat ir nospriedusi, ka valsts pasākumi, kas kavē vai padara mazāk pievilcīgu Līgumā garantēto brīvību īstenošanu, var tikt attaisnoti tikai tad, ja tie atbilst četriem nosacījumiem: tie ir piemērojami nediskriminējošā veidā, tie atbilst vispārējo interešu obligātām prasībām, ir piemēroti izvīrītā mērķa sasniegšanai un nepārsniedz to, kas nepieciešams mērķa sasniegšanai (2000. gada 4. jūlija spriedums lietā C-424/97 *Haim*, *Recueil*, I-5123. lpp., 57. punkts un tajā minētā judikatūra).

50 Šajā sakarā no likuma Nr. 3037/2002 2. panta 1. punkta izriet, ka Grieķijā, šī paša likuma 4. un 5. pantā par to paredzot kriminālas un administratīvas sankcijas, ir aizliegts visās sabiedriskās vai privātās telpās, izņemot kazino, izmantot elektriskas, elektromehāniskas un elektroniskas spēles. Attiecībā uz datoriem, kuri atrodas uzņēmumos, kas sniedz interneta pakalpojumus, likuma Nr. 3037/2002 2. panta 1. punkta normas nav piemērojamas, un saskaņā ar šī likuma 3. pantu ir aizliegta spēļu izmantošana šajos datoros.

51 Saistībā ar brīvību veikt uzņēmējdarbību šāds valsts tiesiskais regulējums var apgrūtināt vai pat pavisam liegt citu dalībvalstu komersantiem izmantot tiesības veikt uzņēmējdarbību Grieķijā, lai sniegtu attiecīgos pakalpojumus.

52 Šajos apstākļos šāds aizliegums ir šķērslis brīvībai veikt uzņēmējdarbību.

- 53 Kas attiecas uz brīvību veikt uzņēmējdarbību, saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, pirmkārt, laimes spēļu automātu izmantošana neatkarīgi no tā, vai tā ir nošķirama no darbībām, kas saistītas ar šādu automātu ražošanu, importu un izplatīšanu, ir jāuzskata par “pakalpojumu” Līguma izpratnē, un, otrkārt, valsts tiesību akti, kas spēļu izmantošanu un spēlēšanu atļauj tikai kazino telpās, ir šķērslis pakalpojumu sniegšanas brīvībai (šajā sakarā skat. 2003. gada 11. septembra spriedumu lietā C-6/01 *Anomar u.c.*, *Recueil*, I-8621. lpp., 56. un 75. punkts).
- 54 Tiesa tāpat īpaši attiecībā uz Informācijas sabiedrības pakalpojumiem ir nospriedusi, ka EKL 49. pants attiecas uz pakalpojumiem, kurus to sniedzējs, kas nodarbojas ar uzņēmējdarbību dalībvalstī, sniedz, izmantojot internetu un tādējādi — nepārceļoties pie tā saņēmējiem citā dalībvalstī, kā rezultātā ikviens šo darbību ierobežojums ir ierobežojums pakalpojumu sniegšanas brīvībai (2003. gada 6. novembra spriedums lietā C-243/01 *Gambelli u.c.*, *Recueil*, I-13031. lpp., 54. punkts).
- 55 Tādu pašu apsvērumu kā šī sprieduma 36.–41. punktā norādītie dēļ nevar piekrist argumentiem, kurus Grieķijas Republika izvirzījusi, lai attaisnotu šķērslis uzņēmējdarbības veikšanas brīvībai un pakalpojumu sniegšanas brīvībai.
- 56 No tā izriet, ka likums Nr. 3037/2002 ir pretrunā arī ar EKL 43. un 49. pantu.
- 57 Šajos apstākļos otrais iebildums, ko izvirzījusi Komisija, lai pamatotu savu prasību, ir uzskatāms par pamatotu.

Par trešo iebildumu — Direktīvas 98/34 pārkāpumu

Lietas dalībnieku izvirzītie argumenti

- 58 Komisija pārmet Grieķijas Republikai, ka tā Komisijai izstrādes laikā nav paziņojusi par likumu Nr. 3037/2002, kura 2. panta 1. punktā un 3. pantā ir ietverti tehniskie noteikumi par precēm Direktīvas 98/34 1. panta 11. punkta izpratnē un kas ir pretrunā ar tās 8. panta 1. punkta pirmajā daļā paredzētajām prasībām saistībā ar informācijas sniegšanas kārtību tehnisko standartu un noteikumu un Informācijas sabiedrības pakalpojumu noteikumu sfērā.
- 59 Šī dalībvalsts savā atbildes rakstā atzīst, ka Grieķijas Republikas iestādes, šķiet, nav ievērojušas informācijas sniegšanas kārtību likuma Nr. 3037/2002 projekta izstrādes laikā, un norāda, ka šo pienākumu neizpilde notikusi kļūdas dēļ, nevis ar nodomu. Saskaņā ar Grieķijas Republikas viedokli šis pārkāpums noticis tāpēc, ka pastāvējusi steidzama vajadzība efektīvi un nekavējoties risināt sociālu problēmu un tādējādi nodrošināt sabiedrisko kārtību.

Tiesas vērtējums

- 60 Jāatgādina, ka Tiesa jau ir nospriedusi, ka tādas normas kā Direktīvas 98/34 8. panta 1. punkts uzliek dalībvalstīm pienākumu nekavējoties Komisijai paziņot par visiem tehnisko noteikumu projektiem (2005. gada 8. septembra spriedums lietā C-500/03 Komisija/Portugāle, Krājumā nav publicēts, 39. punkts, kā arī attiecībā uz šīs direktīvas normām analogiskām normām — 1993. gada 2. augusta spriedums lietā C-139/92 Komisija/Itālija, *Recueil*, I-4707. lpp., 3. punkts, un 1996. gada 11. janvāra spriedums lietā C-273/94 Komisija/Nīderlande, *Recueil*, I-31. lpp., 15. punkts).

- 61 Tādi pasākumi kā likuma Nr. 3037/2002 2. panta 1. punktā un 3. pantā paredzētie, ciktāl ar tiem Grieķijā aizliegts visās sabiedriskajās un privātajās telpās, izņemot kazino, uzstādīt jebkādas elektriskās, elektromehāniskās un elektroniskās spēles, tostarp visas datorspēles, kā arī aizliegta spēļu izmantošana uzņēmumos, kuri sniedz interneta pakalpojumus, un noteikts, ka šādu uzņēmumu darbībai ir jāsaņem īpaša licence, ir uzskatāmi par tehniskiem noteikumiem Direktīvas 98/34 1. panta 11. punkta izpratnē (šajā sakarā skat. 2005. gada 21. aprīļa spriedumu lietā *C-267/03 Lindberg*, Krājums, I-3247. lpp.).
- 62 Šajos apstākļos Grieķijas Republikai atbilstoši Direktīvas 98/34 8. panta 1. punkta pirmajai daļai bija jāpaziņo par šādu tehnisko noteikumu projektu (skat. it īpaši iepriekš minēto spriedumu lietā *Komisija/Portugāle*, 40. punkts).
- 63 Izskatāmajā lietā ir skaidrs, ka šāds paziņojums nav sniegts.
- 64 Šo pienākumu neatspēko vajadzība likumu Nr. 3037/2002 pieņemt saskaņā ar steidzamības procedūru, lai nekavējoties un efektīvi risinātu sociālu problēmu, kas radusies elektrisko, elektromehānisko, kā arī elektronisko spēļu izmantošanas dēļ, kā arī lai nodrošinātu sabiedrisko kārtību.
- 65 Faktiski Grieķijas Republika nevar atsaukties uz Direktīvas 98/34 9. panta 7. punkta pirmajā ievilkumā paredzēto izņēmumu, jo ir skaidrs, ka minētā likuma pieņemšanas brīdī Grieķijā nepastāvēja neviens no šajā normā aprakstītajām situācijām.

- 66 Tā rezultātā ir jākonstatē, ka, pieņemot likumu Nr. 3037/2002, izstrādes laikā par to nepaziņojot Komisijai, Grieķijas Republika nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek Direktīvas 98/34 8. panta 1. punkta pirmā daļa.
- 67 Tādējādi pamatots ir arī trešais iebildums, kuru izvirzījusi Komisija savas prasības pamatojumam.
- 68 No visa iepriekš izklāstītā izriet, ka, likuma Nr. 3037/2002 2. panta 1. punktā un 3. pantā aizliedzot visās sabiedriskajās un privātajās telpās, izņemot kazino, uzstādīt un izmantot jebkādas elektriskās, elektromehāniskā un elektroniskās spēles, tostarp visas datorspēles, un šī paša likuma 4. un 5. pantā paredzot par to [attiecīgi] kriminālas vai administratīvas sankcijas, Grieķijas Republika nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek EKL 28., 43. un 49. pants, kā arī Direktīvas 98/34 8. pants.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 69 Atbilstoši Reglamenta 69. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums nav labvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriezt Grieķijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā tai spriedums nav labvēlīgs, tad tai jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

- 1) likuma Nr. 3037/2002 2. panta 1. punktā un 3. pantā aizliedzot visās sabiedriskajās un privātajās telpās, izņemot kazino, uzstādīt un izmantot jebkādas elektriskās, elektromehāniskās un elektroniskās spēles, tostarp visas datorspēles, un šī paša likuma 4. un 5. pantā paredzot par to [attiecīgi] kriminālas vai administratīvas sankcijas, Grieķijas Republika nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek EKL 28., 43. un 49. pants, kā arī 8. pants Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 22. jūnija Direktīvā 98/34/EK, kas nosaka informācijas sniegšanas kārtību tehnisko standartu un noteikumu un tiesību normām attiecībā uz Informācijas sabiedrības pakalpojumiem, ar grozījumiem, kas paredzēti Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 20. jūlija Direktīvā 98/48/EK;

- 2) Grieķijas Republika atlīdzina tiesāšanās izdevumus.

[Paraksti]